

Behovsutredning 2024–2026

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Processägare
M-2023-1025	2023-12-xx § X x	Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	Miljöchef

Dokumentets syfte

Denna behovsutredning utreder hela tillsynsmyndighetens tillsynsbehov för åren 2024–2026 utifrån myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska omfatta en treårsperiod och ses över vid behov och minst en gång per år. Utredningen omfattar även myndighetens ansvar enligt kemikalielagstiftningen, strålskyddslagen, tobakslagen samt lagen om sprängämnesprekursorer.

Behovsutredningen beskriver även kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen under åren 2024–2026.

I behovsutredningen framgår även bland annat nämndens arbete med anmälningar, ansökningar enligt beskriven lagstiftning, övergripande arbete, remissarbete, administrativt och strategiskt arbete.

Dokumentet gäller för

Dokumentet är underlag för nämndens arbete under 2024–2026 med tillsyn enligt miljöbalken m.m. samt kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen.

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Resurser	3
Indelning av arbetsuppgifter	4
Livsmedelskontrollen	5
Behörighet för kontrollen	5
Befogenheter och resurser för kontrollen.....	5
Kontrollpersonal	5
Sammanfattning av behovsutredning 2024–2026.....	6
Tillsyn och ärendehandläggning enligt miljöbalken	7
Övergripande	7
Hållbarhet.....	8
Miljö- och klimatprogrammet	8
Klimatanpassningsplanen.....	9
Nationell tillsynsstrategi	9
Om tillsyn enligt miljöbalken, tillsynsobjekten och tillsynsintervallen	9
Miljöskyddstillsynen	10
Hälsoskyddstillsynen	11
Reservatstillsynen	11
Samverkan.....	12
Resurser och kompetenskrav	12
Sammanfattning av behovsutredning 2024–2026.....	13
Övergripande tillsynsrelaterade uppgifter	13
Sammanfattning av behovsutredningen	15
Bilaga 1	17

Bakgrund

Enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos den operativa tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska avse en treårsperiod och den ska ses över årligen eller efter behov.

Ett register ska också föras över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Register för miljö- och stadsbyggnadsnämndens tillsynsobjekt uppdateras kontinuerligt i ärendehanteringssystemet Ecos 2 samt i Excelark som behovsutredning, kontrollplan och tillsynsplan är baserad på. Excelarket för livsmedelskontrollen respektive tillsynsplan för miljö- samt hälsoskyddstillsynen uppdateras löpande efter utförd kontroll respektive tillsyn. Utifrån behovsutredningen och registret ska tillsynsmyndigheten inför varje verksamhetsår göra en samlad tillsynsplan.

I livsmedelslagen anges att kontrollmyndigheten ska ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll och tillsyn så att lagstiftningen efterlevs inom alla led i livsmedelsproduktionen. Kontrollen ska vara utformad för att säkerställa likriktning och kvalitet. För att klara kraven i lagstiftningen är det viktigt att den operativa kontrollmyndigheten beskriver behovet av offentlig kontroll inom livsmedelskedjan. Kraven på kontrollen finns bland annat i EU-parlamentets och Rådets förordning nr 882/2004. Den operativa kontrollmyndigheten ska ta fram en årlig kontrollplan som ska fastställas av berörd nämnd.

Behovsutredningen omfattar tillsyn över miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt miljöbalken, kemikalietillsyn enligt kemikalielagstiftning samt tillsyn enligt strålskyddslagen, tobakslagen och lagen om sprängämnesprekursorer. Behovsutredningen innefattar även livsmedelskontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen.

Resurser

Antal ordinarie tjänster på miljöavdelningen är nio medarbetare samt miljöchefen.

Den planerbara tiden för en resurs i behovsutredningen baseras på SKR:s modell för beräkning av planeringsbar tid. En heltidsanställd i Danderyds kommun har en teoretisk, faktisk arbetstid på 1 950 timmar per år. När personlig tid (utbildning, semester, sjukdom, vård av barn, mm) är borträknad kvarstår 1406 timmar planeringsbar tid.

Under 2024 bedöms bortfall om 234 timmar, motsvarande två månader av en miljöskyddstjänst, på grund av en personalvakans. Det finns osäkerheter i bedömningen då rekryteringen kan dra ut på tiden och då tiden är beroende på uppsägningstid för slutkandidat.

En av två tjänster inom livsmedelskontrollen är för 2024 i huvudsak, till cirka 82 procent, omfördelad till arbetsuppgifter inom systemadministration,

webbadministration och övrigt tillsynsrelaterat och administrativt arbete. I de 82 procenten ingår även övergripande arbete inom livsmedelsområdet inom risk, säkerhet och kontinuitetsarbete samt avtal gällande livsmedelsprovtagning. Resterande medarbetare är miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Medarbetare inom miljö- och hälsoskydd samt miljöchefen arbetar även med miljöfrågor i fysisk planering och miljöövervakning.

Det bör framhållas att marknaden för miljö- och hälsoskyddsinspektörer är god och att det för närvarande fortfarande pågår en personalförflyttning i regionen. Rollen är därmed svårrekryterad. Miljöavdelningen är starkt påverkad av de kraftiga personalomsättningar som har skett under 2021 till 2023. Behovsutredningen utgår ifrån en schablontid för tillsynen och denna tar inte höjd för individuella förutsättningar med tanke på individens förutsättningar att klara sina arbetsuppgifter. Denna behovsutredning har beaktat mer inläsning i sakfrågorna än tidigare, t.ex. år 2021 och 2022, och mer samsyn inom miljöbalkstillsynen, men de individuella behoven är trots detta svårbedömda.

Miljöchefen arbetar cirka 40 procent med bland annat miljöfrågor i fysisk planering, ärenden i överinstans, stödande i livsmedelskontrollen och miljö- och hälsoskyddstillsynen, remissarbete, miljöövervakning och strategiskt miljöarbete. Miljöchefen ansvarar för tillsynen av E18 samt Roslagsbanan tillsammans med en miljö- och hälsoskyddsinspektör. Resterande tid är nödvändig för sedvanligt chefsarbete då arbetsgruppen är så pass ny.

Indelning av arbetsuppgifter

Nämndens ansvar och miljöavdelningens arbete med tillsyn och kontroll enligt miljöbalken, livsmedelslagstiftningen och övrig lagstiftning omfattar bland annat planerade arbetsuppgifter och händelsestyrda arbetsuppgifter.

Planerade arbetsuppgifter innefattar att utföra föranmälda och icke föranmälda inspektioner på tillsynsobjekt (miljöfarlig verksamhet, hälsoskyddsobjekt och livsmedelsverksamheter). Planerade arbetsuppgifter följer den tillsyns- och kontrollplan som tillsynsmyndigheten årligen tar fram för nästkommande år. Vid inspektioner kontrolleras bland annat att verksamhetens egenkontroll följs och att verksamheten följer de beslut, föreskrifter, och domar som finns. Tillsynsmyndigheten vidtar därefter åtgärder som rådgivning/information, föreläggande och förbud, för att åstadkomma rättelse.

Händelsestyrda arbetsuppgifter är till exempel inkomna ansökningar och anmälningar och som inte myndigheten styr över eller kan planera på samma sätt som ovan. En händelsestyrd arbetsuppgift kan även vara utbrott av objektburen smitta och olika typer av klagomål. Inom ramen för händelsestyrda arbetsuppgifter ingår även anmälan om misstanke om brott enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen, rådgivning och stöd till allmänheten och näringslivet samt remisshantering inom respektive ämnesområde.

Livsmedelskontrollen

Nämnden utövar kontroll inom områden relaterade till livsmedelslagstiftningen och i viss mån smittskyddslagen. Varje medlemsland i EU ska upprätta en flerårig plan för kontrollen av livsmedelsverksamheter. Livsmedelsverket tar fram en flerårig nationell kontrollplan. Inom ramen för nationella mål vägleder och styr Livsmedelsverket kommunerna i vad som är väsentligt att prioritera inom kontrollen.

Behörighet för kontrollen

Livsmedelsverket är den nationella behöriga myndigheten för livsmedelskontroll i Sverige, enligt 18 § i livsmedelsförordningen (2006:814). Miljö- och stadsbyggnadsnämnden är, enligt 11 § livsmedelslagen (2006:804) och 23 § livsmedelsförordningen (2006:813) behörig myndighet för kontrollen i kommunen.

För att livsmedelskontrollen ska vara effektiv och likvärdig mellan statliga, regionala och kommunala myndigheter ställer lagstiftningen krav på samordning mellan myndigheter.

Miljöavdelningen deltar i de länsmöten som anordnas varje år av representanter från länsstyrelsen och Livsmedelsverket. Inom kontrollen finns tillfällen och händelser då den nationella och den kommunala kontrollen har beröringspunkter.

För att kontrollen då ska vara effektiv finns en ansvarsfördelning enligt följande:

- Matförgiftningsutredningar sker i samarbete mellan kommunerna, smittskyddsläkare, länsstyrelsen och i speciella fall även Livsmedelsverket.
- RASFF (rapid Alert System for Food and Feed) vidarebefordras från Livsmedelsverket till berörd kommun. Uppföljning sker av Livsmedelsverket.

Befogenheter och resurser för kontrollen

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens befogenheter inom livsmedelsområdet regleras huvudsakligen i livsmedelslagen (2006:804) och i livsmedelsförordningen (2006:813). Enligt 20 § livsmedelslagen har kontrollmyndigheten rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen.

Kontrollpersonal

Kontoret har två ordinarie medarbetare med rätt kompetens och utbildning samt erfarenhet för att utföra kontroller. Kompetensutveckling sker efter behov.

Inspektörerna har universitets- eller högskoleutbildning som är relevant för kontrollområdet samt erfarenhet inom området. Generell

kompetensutveckling sker genom deltagande på Livsmedelsverkets kurser och andra kompetensutvecklande insatser internt och externt. Kompetens hos enskilda medarbetare tas upp på medarbetarsamtalen en gång per år. Kompetensbehovet har utretts och kompetensutvecklingsplaner har tagits fram för inspektörerna och är nedbrutet på individnivå. Dessa aktualiseras årligen.

Sammanfattning av behovsutredning 2024–2026

Nedan följer en redogörelse över den tid som bedöms för livsmedelskontrollen i kommunen. Från och med 2024 sker livsmedelskontrollen utifrån Livsmedelsverkets nya riskklassningsmodell. Denna modell utgår ifrån en femårsplan för livsmedelskontrollen. Nämnden har således nu en plan för livsmedelskontrollen till och med 2028. Osäkerheter kring behovet i timmar finns med anledning av att modellen är ny och ännu inte har tillämpats i praktiken. Verksamheter kan få ny kontrolltid efter ett kontrollbesök.

Det har funnits svårigheter att få information från vissa av verksamhetsutövarna inför riskklassningen. Det återstår 33 verksamheter att riskklassa, vilket har resulterat i bedömningar över kontrolltid för dessa verksamheter. Riskklassningen för dessa objekt fortsätter.

Konjunkturen och högre elpriser m.m. har medfört att flera livsmedelsverksamheter, ofta mindre verksamheter, har behövt lägga ner. I början av 2023 fanns 252 aktiva livsmedelsverksamheter i kommunen. Därefter har avregistreringar skett. Förvisso har objekt som ICA och O'Learys i Mörby centrum tillkommit, men det är mycket få verksamheter som tillkommer. Nu finns uppgift om att ytterligare 14 livsmedelsverksamheter planerar att lägga ner sin verksamhet respektive inte längre omfattas av livsmedelsregistrering (verksamheter som inte säljer livsmedel med en viss kontinuitet). När avregistreringarna kommer in till kontrollmyndigheten säkerställs detta. För närvarande finns det 245 anläggningar, och om ytterligare 14 läggs ner återstår 231 anläggningar som ska ha livsmedelskontroll 2024. Fortsätter denna negativa trend kan ytterligare livsmedelsverksamheter komma att lägga ner.

Årsarbetskrafterna är fördelade på två ordinarie livsmedelsinspektörer. En av de ordinarie inspektörerna arbetar övervägande med livsmedelskontroll varvid den andra arbetar övervägande med övergripande och systemrelaterat arbete under 2024.

Bedömningarna nedan är baserade på att en livsmedelskontroll tar fyra timmar, men i samband med efterhandsdebiteringen kan kontrollen samt nödvändigt för- och efterarbete både ta mindre och mer tid. Erfarenheten från efterhandsdebiteringen under 2023 medför att kontrollen, inklusive för- och efterarbete, tar cirka fyra timmar. Riskklassningsmodellen reglerar hur många besök en livsmedelsverksamhet får, men tiden för utförandet regleras via efterhandsdebitering.

Approximationen i förra behovsutredningen, innan riskklassningsmodellen var utarbetad i sin helhet, var bedömningen att behovet var 1,2

årsarbetskrafter under 2024 respektive 1,3 årsarbetskrafter under 2025. Nu bedöms behovet vara en årsarbetskraft. Riskklassningsmodellen har medfört färre kontrolltimmar, vilket påverkar resursbehovet. Även det sjunkande antalet livsmedelsverksamheter i kommunen har påverkat bedömningen i denna behovsutredning.

Livsmedelskontroll	Bedömt behov 2024 (timmar)	Bedömt behov 2025 (timmar)	Bedömt behov 2026 (timmar)
Planerad kontroll, uppföljande kontroll och planerade arbetsuppgifter	1166	1208	1176
Händelsestyrd kontroll t.ex. registrering av verksamheter, smittskyddsutredningar, klagomålshantering, remissyttranden, information och rådgivning	220	220	220
Totalt behov (timmar)	1386	1428	1396
Årsarbetskrafter	1,0	1,0	1,0

Tillsyn och ärendehandläggning enligt miljöbalken

Övergripande

Miljöbalkens övergripande syfte är att främja hållbar utveckling som innebär att en hälsosam och god miljö säkerställs för kommande generationer. Naturen har ett skyddsvärde och människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett stort ansvar. Miljöbalken tillämpas enligt följande:

- människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
- värdefull natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
- den biologiska mångfalden bevaras,
- mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en långsiktigt god hushållning tryggas utifrån ekologiska, sociala, kulturella och samhällsekonomiska synpunkter,
- återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Utöver miljölagstiftningen finns andra mål och riktlinjer som styr prioriteringen av tillsynen och som måste beaktas vid bedömningen av behovet och den senare planeringen i tillsynsplanen. I Sverige har riksdagen

beslutat om ett övergripande generationsmål som lyder:

”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” Därutöver finns 16 miljö kvalitetsmål som ska säkerställa att generationsmålet uppfylls.

Sveriges miljömål omhändertar nationellt den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Hållbarhet

Nämnden arbetar inom ramen för tillsynen enligt hållbarhetspolicyn för Danderyds kommun (KS 2021/0427).

De tre dimensionerna av hållbar utveckling: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet måste beaktas. I kommunen innebär de tre dimensionerna följande och utgör grund för de vägledande principerna som läggs fast genom denna policy. Med ekologisk hållbarhet avser kommunen ett resurseffektivt samhälle med minimerad användning av skadliga kemikalier, där naturen har ett skyddsvärde och vår rätt att förändra och bruka den är förenad med ansvar att förvalta den väl. Ett samhälle där livskraftiga ekosystem och invånarnas rekreativmiljöer upprätthålls och utvecklas, och som har god förmåga att förebygga och hantera klimat- och miljömässiga utmaningar. Med social hållbarhet avser kommunen en hållbar samhällsutveckling där grundläggande mänskliga behov uppfylls, för såväl dagens generation som kommande generationer. Ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader, är delaktiga i samhällsutvecklingen och som känner tillit till varandra och till samhällets olika delar. Med ekonomisk hållbarhet avser kommunen ett samhälle där de ekonomiska resurserna används på ett sätt som främjar ekologisk och social hållbarhet, där vi inte skjuter kostnader på framtiden, där företagsklimatet är gott och där invånarnas ekonomiska välfärd främjas bland annat genom goda möjligheter till utbildning, boende och arbete.

I policyn framgår att beslutsunderlag bör belysa och analysera ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter, om de är relevanta i ärendet.

Miljöavdelningen har därför ändrat sin mall för tjänsteutlåtanden så att beslutsunderlagen ska belysa dessa aspekter. Generellt kan poängteras att miljö- och hälsoskyddstillsynen och livsmedelskontrollen i sin natur bidrar till den ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarheten.

Miljö- och klimatprogrammet

Kommunens miljö- och klimatprogram är indelat i sex områden som bidrar till genomförande av femton av de nationella miljö kvalitetsmålen och elva av de globala hållbarhetsmålen samt de sex prioriterade regionala målen. Kopplat till miljö- och klimatprogrammet finns ett stöddokument för verksamheternas genomförande, här finns förslag till åtgärder och aktiviteter samlade. Nämndens arbete inom ramen för miljö- och klimatprogrammet hanteras årligen. Tid för att arbeta med dessa åtgärder finns medtagen i behovsutredningen.

Klimatanpassningsplanen

Inom ramen för klimatanpassningsplanen finns strategin för klimatanpassning för Danderyds kommun 2022-2031 (KS 2021/0417). Strategin beskriver tidsatta anpassningsåtgärder som är framtagna för att mildra eller förhindra effekterna från ett förändrat klimat. De tidsatta åtgärderna inom ramen för miljö- och hälsoskyddstillsynen samt miljöövervakningen är beaktade i denna tillsynsplan. Som exempel kommer en GIS-analys göras 2024 för att utreda konfliktpunkter mellan förorenade marker och översvämningsrisker. Detta arbete ingår inom ramen för miljöövervakningen. Tid för att arbeta med dessa åtgärder finns medtagen i behovsutredningen.

Nationell tillsynsstrategi

Nämnden bedriver sin tillsyn enligt nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken, vilken syftar till att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin syftar till att främja tillsyn inom områden som ur ett nationellt perspektiv är extra angelägna under strategins period. En ökad tydlighet gynnar att myndigheternas samlade resurser och kompetens används effektivare, bidrar till en ökad likvärdighet i tillsynen och underlättar planering av tillsyn.

Strategin innehåller sju tillsynsområden (Avfall, Förorenade områden, Hälsoskydd, Kemikalietillsyn, Miljöfarlig verksamhet, Naturtillsyn och Vattenverksamhet). Vart och ett av dessa har inringade fokusområden med tillhörande preciseringar kopplade till sig. Till varje fokusområde finns ett nationellt effektmål för tillsynen. Preciseringarna utgör strategi för att uppnå effektmålen. Förutom att peka ut viss tillsyn under perioden lyfter strategin också fram andra åtgärder som stärker fokusområdena, exempelvis tillsynsvägledning.

Från om med årsskiftet 2022/2023 omfattar den nationella tillsynsstrategin en period om fyra år, berörd period är därmed 2022–2025.

Den nationella tillsynsstrategin har beaktats i såväl behovsutredning som tillsynsplan. I bilaga 1 redovisas nämndens arbete utifrån fokusområdena i den nationella tillsynsstrategin. Nämndens arbete med till exempel fastighetsägartillsyn och arbetet med förorenade områden ligger i framkant inom ramen för den nationella tillsynsstrategin. Sammantaget är nämndens tillsynsarbete i fas med den nationella tillsynsstrategin.

Om tillsyn enligt miljöbalken, tillsynsobjekten och tillsynsintervallen

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden bedriver tillsyn med stöd av miljöbalken och dess följdlagstiftning samt enligt tillämpliga EU-förordningar. Ansvarsområdet är brett och omfattar bland annat tillsyn av miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, förorenade områden, kemiska produkter och biotekniska organismer, avfall och producentansvar, skötsel av jordbruksmark och skyddade områden. I miljötillsynsförordningen och i 26 kap. miljöbalken regleras kommunens ansvarsområden.

Tillsynsintervall identifieras i behovsutredningen och sammanställs i årlig tillsynsplan. Intervallen beskrivs närmare under avsnittet miljöskyddstillsynen respektive hälsoskyddstillsynen.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden hanterar även klagomål inom såväl miljöskyddet som hälsoskyddet. Tillsyn sker även rörande E18 trafikverksamhet (Trafikverket) genom beslutad tillsynsriktning¹. Tillsyn sker också avseende Roslagsbanan (Trafikförvaltningen/Region Stockholm).

Miljöskyddstillsynen

Tillsynen enligt miljöbalken innefattar bland miljöfarliga verksamheter med beteckningen B (det finns enbart ett sådant objekt i kommunen) och C i miljöprövningsförordningen och för miljöfarliga verksamheter med beteckningen U (verksamheter som varken är tillstånds- eller anmälningspliktiga).

Tillsynen följer följande tillsynsintervall, som är baserat på behovet av återkommande tillsyn ur ett miljöperspektiv. Flertalet verksamheter lämnar in miljörapporter till myndigheten, dessa handläggs årligen oavsett om tillsyn sker det aktuella året eller ej.

Miljöfarliga verksamheter	Tillsynsintervall
B-verksamheten (1)	Årligen
C- verksamheter (7)	Fyra årligen (t.ex. Danderyds sjukhus och snöupplaget i Rinkebyskogen), tre vartannat år.
U-verksamheter: Dag- och spillvattennätet samt Tranholmens samfällighetsförening	Årligen
U-verksamheter: Roslagsbanan och E18 trafikverksamheter	Årligen
U-verksamheter: Återvinningsstationer	Årligen
U-verksamheter: Golfklubbar och driving range, vissa bilverkstäder m.m.	Vartannat år
Övriga U-verksamheter	Vart tredje år
U-verksamheter som butiker som säljer kemikalier och avfallstransportörer	Får tillsyn inom ramen för riktade tillsynsprojekt

¹ Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 29 november 2022 (§ 61) dnr MHN 2022-923

Hälsoskyddstillsynen

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden utför även tillsyn av offentliga lokaler och lokaler för hygienisk behandling. Hit hör bl.a. skolor, förskolor, vård- och omsorgslokaler, solarier och bassängbad. Syftet med den tillsynen är att upptäcka, förebygga och undanröja hälsorisker för människor som bor, vistas och verkar i kommunen. Tillsynen följer följande intervall utifrån behovet ur ett hälsoskyddsperspektiv. Inom ramen för denna behovsutredning har intervallen setts över och nu planeras t.ex. förskole- och skoltillsynen vartannat år istället för vart tredje år.

Hälsoskyddsverksamheter	Tillsynsintervall
Bassäng- och strandbad	Årligen
Solarier	Årligen
Förskolor, öppen förskola, familjedaghem, skolor och fritidsgårdar	Vartannat år
Hotell	Vartannat år
Idrottsanläggningar, gym m.m.	Vartannat år
Grupp- och korttidsboenden	Vartannat år
Lokaler för vård eller annat omhändertagande	Vart tredje år
Fotvårdare	Vart tredje år
Samlingslokaler	Vart tredje år
Yrkeshygieniska verksamheter – skönhetsvård	Vart tredje år
Frisersalonger	Vart tredje år
Kiropraktor, naprapat, sjukgymnast m.m. (där ej IVO har tillsyn)	Vart tredje år
Fastighetsägare (Brf, fastighetsbolag (hyresrätter))	Vart femte år

Reservatstillsynen

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden utför även tillsyn av kommunens tre naturreservat och hanterar dispensansökningar inom reservatsområdena. Reservatstillsynen sker årligen i varierad omfattning.

Samverkan

Ett mycket viktigt forum för samverkan är det regionala forumet Miljösamverkan Stockholm som nämnden är medlem i. Inom ramen för detta sker kompetensutveckling för inspektörerna och miljöchef samt erfarenhetsåterföring och deltagande i kompetensnätverk. Inom ramen för Miljösamverkan Stockholm sker även studiebesök, framtagande av gemensamma checklistor och annat stöd i arbetet. För en liten miljöavdelning är deltagandet i Miljösamverkan Stockholm vital.

Samverkan sker även i form av länsstyrelsens tillsynsvägledning och kunskapsforum inom olika ämnesområden. Detsamma gäller även för myndigheter såsom Folkhälsomyndigheten, Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen.

Resurser och kompetenskrav

Miljö- och hälsoskyddsinspektörerna har en akademisk utbildning som miljö- och hälsoskyddsinspektör eller motsvarande. Kompetensutveckling sker kontinuerligt genom deltagande i Miljösamverkan Stockholms seminarium och forum, genom beskrivna myndigheters tillsynsvägledning samt genom individuell kompetensutveckling utifrån medarbetarsamtalet.

Sammanfattning av behovsutredning 2024–2026

Nedan följer en redogörelse över den tid som bedöms för tillsyn och ärendehandläggning enligt miljöbalken samt miljöövervakning, strategiskt miljöarbete samt arbete inom ramen för plan- och bygglovsprocessen.

Tillsyn m.m. enl. MB	Bedömt behov 2024 (timmar)	Bedömt behov 2025 (timmar)	Bedömt behov 2026 (timmar)
Planerad tillsyn samt tillsynsprojekt miljöskydd	2533	2708	2667
Händelsestyrda arbetsuppgifter (bergvärmehandläggning, anmälningar, klagomål m.m.) inom miljöskydd	1432	1365	1360
Planerad tillsyn samt tillsynsprojekt hälsoskydd, radiakmätning och radontillsyn	1053	1149	1114
Händelsestyrda arbetsuppgifter hälsoskydd (klagomål, anmälningar och ansökningar m.m.)	960	960	960
Reservattillsyn, strategiskt miljöarbete, miljöövervakning samt arbete inom ramen för plan- och bygglovsprocessen	1740	1670	1670
Totalt behov (timmar)	7718	7852	7771
Årsarbetskrafter	5,5	5,6	5,5

Övergripande tillsynsrelaterade uppgifter

Avdelningen jobbar kontinuerligt med att minska tiden för övergripande arbetsuppgifter (verksamhetsplanering, ekonomisk hantering och fakturering, rutiner, register, arkiv, processer, kvalitetssäkring av myndighetsutövning, mm). Fortsättningsvis gör inspektörerna arbetsuppgifter som i andra kommuner ligger på administration inom kontoret, inom kommunen eller externt.

I samband med den nya riskklassningsmodellen för livsmedelskontrollen och efterhandsdebitering finns det nu inte behov eller utrymme för två livsmedelsinspektörer på heltid. Därför ingår nu arbetsuppgifter som

systemförvaltning av ärendehanteringssystemet, webbredaktörsarbete, fakturering och övrigt tillsynsrelaterat arbete till övervägande i en av tjänsterna. Därtill arbetar en av hälsoskyddsinspektörerna till ca 40 procent med övergripande tillsynsrelaterade uppgifter.

För 2024 finns ett extra behov av att uppdatera och revidera mallar inom hälsoskydd. Avdelningen kommer under åren 2024–2026 arbeta med åtgärder för att förbättra NKI. Från och med januari 2024 är miljöavdelningen representerad i kommunens GIS-nätverk.

Under 2024 sker en extra insats för att arbeta fram ett avtal för analyser inom hälsoskydd och livsmedel. Bristen på avtal identifierades som en brist inom risk- och sårbarhetsanalysen som gjordes hösten 2023.

För att kontoret ska fungera ändamålsenligt och effektivt och för att nämnden ska kunna fullgöra sitt uppdrag krävs ett löpande övergripande arbete, som t.ex.

- Verksamhetsplanering och uppföljning
- Arbete med risk- och sårbarhet, kontinuitetsplanering, krisberedskap m.m. (innefattar flera discipliner)
- Systemadministration av ärendehanteringssystemet Ecos 2
- Webbredaktörsarbete inkl. arbete med e-tjänster
- Kvalitetsarbete (processer, mallar, rutiner, register och arkivvård)
- Utlämnande av allmän handling
- Fakturering
- Arbete med styrdokument
- Nämndrelaterat arbete
- Dataservice och tekniskt arbete
- Allmänna kontorsgöromål
- Arbetsplatsträffar
- Medarbetarsamtal/lönesamtal
- Individuell kompetensutveckling
- Handledning av ny personal och ev. praktikanter
- Deltagande i interna och kungemensamma verksamhetsprojekt
- NKI – arbete
- GIS-samordning inom miljö, hälsa och livsmedel
- Avtalsarbete

Det övergripande tillsynsrelaterade arbetet sammanställs nedan. Det kan noteras att det bedömda behovet var 5422 timmar 2021, 4880 timmar 2022 respektive 4265 timmar 2023.

Sammanställning behovsutredning	Bedömt behov 2024 (timmar)	Bedömt behov 2025 (timmar)	Bedömt behov 2026 (timmar)
Verksamhetsplanering, utvecklingsarbete, systemadministration Ecos 2, ekonomi och fakturering, medarbetarsamtal, APT, förstärkt OSA, begäran om allmän handling, e-tjänster, webb m.m.	4985	5065	5020
Årsarbetskrafter	3,5	3,6	3,6

Sammanfattning av behovsutredningen

I tidigare behovsutredningar innan 2023 framkom att det inte fanns balans rörande behov av resurser och bedömd tid för tillsyn m.m. enligt miljöbalken, kontroll enligt livsmedels- och foderlagstiftningen samt den omfattande tiden för övergripande tillsynsrelaterat arbete för åren 2022–2024. I denna behovsutredning finns den ytterligare resurs som började i september 2023, medräknad. Behovsutredningen har visat ett nödvändigt behov om ca 277 timmar, motsvarande 20 procent av en heltid, inom det övergripande tillsynsrelaterade arbetet som avdelningen inte har resurser för under 2024. Det är dock viktigt att beakta att behovsutredningen är baserad på en bedömd vakans om två månader under 2024. Därmed tar dessa timmar nästintill ut varandra. Generellt sett kan därmed bedömas att behovet av resurser är i balans med den bedömda tiden för miljöavdelningens verksamhet.

Personalrelaterade händelser såsom uppsägningar, deltidstjänster, personalvakansernas omfattning och långtidssjukskrivningar, kommer att påverka möjligheten att arbeta i enlighet med behovsutredningen och därmed progressen inom tillsynen och kontrollen.

Det är viktigt att framhålla att behovsutredningen är en bedömning utifrån nu kända förhållanden, utredningen per se tar inte hänsyn till individuella förutsättningar att utföra arbetsuppgifterna och stora oförutsägbara händelser som kräver mycket resurser eller andra arbetssätt. Därtill har avdelningen haft underskott på resurser under de senaste tre åren och har haft en mycket omfattande personalomsättning, vilket också kan komma att påverka avdelningens möjlighet att arbeta i enlighet med behovsutredningen.

Nedan följer en sammanställning över behovsutredningens olika områden.

Behovsutredningens områden	Bedömt behov 2024 (timmar)	Bedömt behov 2025 (timmar)	Bedömt behov 2026 (timmar)
Livsmedelskontroll	1384	1428	1396
Tillsyn och ärendehandläggning enligt miljöbalken, plan- och bygglovsfrågor, reservatstillsyn och miljöövervakning m.m	7718	7852	7771
Övergripande tillsynsrelaterade uppgifter	4985	5065	5020
Totalt behov (timmar)	14 087	14 345	14 187
Årsarbetskrafter	10,0	10,2	10,1

Bilaga 1

I tabellen nedan följer en sammanställning kring nämndens arbete utifrån de fokusområden och tillsynsaktiviteter i den nationella tillsynsstrategin, framtagen av Naturvårdsverket m.fl, som bedöms beröra kommunen. Aktiviteterna kommenteras i kursivt i tabellen.

Fokusområde	Tillsynsaktivitet i den nationella strategin och nämndens arbete med denna (i kursivt)	2024	2025
Avfall	<p>Länsstyrelser och kommuner ökar inom ramen för sina tillsynsuppdrag sin samverkan vid tillsyn av avfallstransporter. Länsstyrelser anordnar myndighetsgemensam tillsyn där den aktuella kommunen för tillsynsinsatsen bjuds in.</p> <p><i>Tillsynsinsatsen planeras 2024. Tid för insatsen finns i behovsutredningen.</i></p> <p>Kommuner identifierar ett riskbaserat urval av åkerier och avfallsanläggningar för tillsyn på avfallstransporter.</p> <p><i>Tillsyn sker 2024 av alla berörda avfallstransportörer (ca 30 st).</i></p> <p>Kommuner genomför uppsökande tillsyn med fokus på illegal avfallshantering inkl. inventering för att hitta illegal avfallshantering genom exempelvis att kontrollera områden där risken för sådan verksamhet är stor.</p> <p><i>Uppsökande tillsyn inom avfallsbrottslighet är planerad 2024 - 2026. Dialog ska ske med tekniska kontoret och brottsförebyggande samordnare. Länsstyrelsens</i></p>	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>	<p></p> <p></p> <p>X</p>

	<p><i>handläggare inom avfallsbrottslighet besökte kommunen 2023 och gav tillsynsvägledning inför tillsynsinsatsen.</i></p> <p>Vid tillsyn på befintliga verksamheter spåra avfall genom att nyttja avfallsregistret, kontrollera kvitton eller motsvarande dokumentation, i syfte att hitta illegal avfallshantering.</p> <p><i>Detta sker löpande utifrån de miljöfarliga verksamheter som ska ha tillsyn enligt tillsynsplanen.</i></p> <p>Tillsynsmyndigheterna bedriver tillsyn utifrån anteckningsskyldigheten enligt avfallsförordningens 6 kap 5 § och 7 kap 7 §.</p> <p><i>Detta sker löpande utifrån de miljöfarliga verksamheter som ska ha tillsyn enligt tillsynsplanen.</i></p>	X	X
	<p>Tillsynsmyndigheterna bedriver tillsyn utifrån anteckningsskyldigheten enligt avfallsförordningens 6 kap 5 § och 7 kap 7 §.</p> <p><i>Detta sker löpande utifrån de miljöfarliga verksamheter som ska ha tillsyn enligt tillsynsplanen.</i></p>	X	X
Förorenade områden	<p>Tillsynsmyndigheter har senast år 2025 utifrån länsstyrelsernas strategipaket upprättat handlingsplaner eller motsvarande styrdokument för tillsyn av prioriterade förorenade områden.</p> <p><i>Handlingsplan² finns sedan flera år och reviderades 2022.</i></p> <p>Samtliga tillsynsmyndigheter med tillsynsansvar över objekt i riskklass 1 och 2 har minst ett aktivt ärende om</p>	X	X

² Strategi för förorenade områden i Danderyd 2022–2025 (MHN 2022-509)

	<p>avhjälpande av föroreningskada. Antalet pågående ärenden bör relateras till antalet prioriterade objekt som tillsynsmyndigheten ansvarar för.</p> <p><i>Arbete sker i enlighet med strategin för förorenade områden. Kommunen har två aktiva ärenden, riskklass 1 objekt, rörande avhjälpande av föroreningskada.</i></p>	X	X
	<p>Tillsynsmyndigheten har till den 31 december 2025 ökat antalet objekt i riskklass 1 och 2 som har ett utrett ansvar.</p>	X	X
	<p><i>Arbete sker inom ramen för strategin som anger att arbete ska ske med 2-4 ansvarsutredningar per år för prioriterade objekt.</i></p>		
	<p>Tillsynsmyndigheten har under strategins period ställt krav på undersökning och/eller avhjälpande av riskklass 1 och 2 objekt.</p>	X	X
	<p><i>Arbete sker enligt strategi för förorenade områden, 1-2 undersökningar och åtgärder per år inom egeninitierad respektive händelsestyrd tillsyn.</i></p>		
	<p>Tillsynsmyndigheterna tar aktivt del av kunskap och vägledning om riskbedömning, riktvärden, representativa halter och åtgärds mål på ett sätt som utvecklar handläggningen av ärenden som initieras genom anmälan enligt 28 § FMH, i riktning mot effektmålet</p>	X	X

	<p><i>Miljöavdelningen deltar i kompetensutveckling i ämnet, t.ex. kan detta behandlas vid länsstyrelsens handläggartreffen samt Naturvårdsverkets webinarier.</i></p>		
<p>Hälsoskydd - Fastighetsägartillsyn</p>	<p>Kommunerna kartlägger och väljer ut fastigheter/bostäder 2022–2025 inför tillsyn. (Flerbostadshus som till exempel hyresrätter eller liknande boendeformer)</p> <p><i>Kartläggning är utförd och kvalitetsgranskad hösten 2022</i></p> <p>Kommunerna bedriver tillsyn av fastigheter/bostäder där risken för olägenhet för människors hälsa är stor 2022–2025. (Flerbostadshus som till exempel hyresrätter eller liknande boendeformer)</p> <p><i>Denna fastighetsägartillsyn är pågående. Under 2024 sker tillsyn av de fastigheter/bostäder som inte har tillsynsats tidigare. Fr o m 2025 sker tillsyn enligt tillsynsintervall.</i></p>	X	X
<p>Hälsoskydd - Bassängbad</p>	<p>Kommunerna gör tillsynsbesök på anmälningspliktiga bassängbad under 2022–2024. I tillsynen tillämpas Folkhälsomyndighetens allmänna råd (HSLF-FS 2021:11) och tillhörande vägledning om bassängbad</p> <p>Alla anmälningspliktiga bassängbad har fått ett tillsynsbesök under 2022–2024.</p>	X	X
		X	X

	<i>Tillsyn av bassängbad sker årligen enligt tillsynsplan.</i>		
Hälsoskydd - Inomhusmiljö och egenkontroll i förskola och skola	<p>Kommunerna bedriver tillsyn av förskolor och grundskolor. Extra fokus för både förskolor och skolor under perioden 2022–2024 är städning. Ytterligare fokus för förskolor under perioden 2024–2025 är hygien och smitta.</p> <p><i>Förskoletillsyn sker 2024 och 2026. Skoltillsynen sker 2025. Tillsyn på skola skedde 2023.</i></p>	X	X
Kemikalietillsyn	<p>Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn hos nedströmsanvändare av tillståndsämnena samt andra särskilt farliga ämnen. Huvudfokus ska vara på tillståndsämnena, att ämnena inte används utan ett giltigt tillstånd samt i enlighet med villkoren i tillståndsbeslut enligt Reach-förordningen. (Under strategins period).</p> <p><i>Tillsyn sker inom ramen för ordinarie tillsyn såsom båtklubbs- och golfklubbstillsynen. Under 2024 planeras en extra tillsynsinsats inom bekämpning- /växtskyddsmedel.</i></p> <p>Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn av varor och kemiska produkter i butiksledet med fokus på begränsningar enligt Reach-förordningen. Detta kan göras i form av kontroll av rutiner för att uppfylla krav och begränsningar i lagstiftningen. (Under strategins period).</p>	X	X
		X	X

	<p><i>Under 2024 är fokus byggvaruhandel. Under 2025 finns ytterligare tillsynsprojekt inom varor och kemiska produkter i butiksledet inplanerat.</i></p> <p>Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn av biocidprodukter i butiksledet som egna inspektioner eller som ett delområde i en bredare inspektion. Biocidprodukter att fokusera särskilt på kan vara rått- och musmedel, insektsmedel och båtbottnfärger. (Under strategins period).</p> <p>Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn av behandlade varor i butiksledet som egna inspektioner eller som ett delområde i en bredare inspektion. Ett särskilt fokus kan läggas på träskyddsbehandlat virke. (Under strategins period).</p> <p><i>Tillsyn på byggvaruhandel är inplanerad 2024.</i></p>							X
	<p>Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn av behandlade varor i butiksledet som egna inspektioner eller som ett delområde i en bredare inspektion. Ett särskilt fokus kan läggas på träskyddsbehandlat virke. (Under strategins period).</p>	X						X
Miljöfarlig verksamhet - Fordonstvättar och fordonsverkstäder	<p>Tillsynsmyndigheterna använder det nationella handläggarstödet för att hitta de verksamheter som har störst potentiell miljöbelastning.</p> <p>Tillsynsmyndigheterna deltar i en nationell tillsynskampanj avseende fordonstvättar och/eller fordonsverkstäder (nov 2023 - maj 2024)</p> <p><i>De fordonstvättar och fordonsverkstäder som ska ha tillsyn 2024 fördelas till tiden för tillsynskampanjen.</i></p>	X						X
			X					

Miljöfarlig verksamhet - Dagvatten	<p>Tillsynsmyndigheterna inhämtar information om den kommunala va-huvudmannens egenkontroll av den allmänna dagvattenanläggningen utifrån följande frågor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utförs någon egenkontroll av den allmänna dagvattenanläggningen och dess olika anläggningsdelar, såsom ledningsnät och dagvattenanläggningar inom anläggningen? (Ja eller Nej, eller mer utförligt beskrivet) • Vilket år utfördes egenkontrollen senast? • Senaste dokumenterad egenkontroll begärs in, alt. om egenkontrollen inte finns dokumenterad, kort beskrivning av utförd men ej dokumenterad egenkontroll begärs in. • Med vilken regelbundenhet utförs egenkontrollen? <p>Ambitionsnivån i tillsynsaktiviteten är att samtliga Sveriges kommuner (därav ambitionsnivån 100 %) ska komma upp i en minsta gemensamma lägsta nivå vad gäller kännedom om VA-huvudmannens egenkontroll av den allmänna dagvattenanläggningen. Det genom att ställa ovanstående frågor och få svar, som senare kan utgöra underlag inför besvarande av Naturvårdsverkets uppföljning av fokusområdet. Tillsynsaktiviteter sker med fokus på egenkontroll av dagvattenanläggningar hos VA huvudmannen.</p>	X	X

	<i>Detta sker inom årlig tillsyn av dagvattennätet, egenkontrollprogram finns.</i>		
Miljöfarlig verksamhet - Energihushållning	<p>Tillsynsmyndigheten kontrollerar i tillsynen om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kraven i miljöbalkens hänsynsregler om energihushållning och användning av förnybara bränslen uppfylls • miljöbalkens bestämmelser om egenkontroll vad gäller energihushållning och användning av förnybara bränslen följs. <p>Tillsynen bör anpassas utifrån tidigare tillsynserfarenheter och hur långt tillsynsobjekten kommit i sitt arbete genom att exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifiera och prioritera tillsynsobjekt med stor energihushållningspotential och/eller bristande egenkontroll • förelägga om kartläggning av energianvändningen och en energihushållningsplan/åtgärdsplan, när det bedöms skäligt. Omfattningen av kartläggning och plan anpassas till verksamhetens storlek. • förelägga om utredning eller åtgärder när det bedöms skäligt. <p><i>Under 2023 inleddes projektinriktad energitillsyn. Detta fortsätter under 2024 med fokus på B, C och de U-verksamheter som bedöms relevanta. Miljöavdelningen har deltagit i Miljösamverkan Stockholms seminarier i ämnet under 2023.</i></p>	X	X
Miljöfarlig verksamhet – Små avlopp	Kommunerna förbereder för riskbaserad tillsyn av små avlopp genom komplettering och uppdatering av digitala		X

	<p>ärendehanteringsregister. (2022–2024)</p> <p>Återkommande planerad tillsyn av små avloppsanläggningar utförs baserat på riskklassning där de avloppsanläggningar prioriteras som har störst negativ påverkan på människors hälsa och miljön.</p> <p><i>Tillsyn av samtliga små avlopp gjordes 2019, exklusive enskilda avlopp vid komplementbyggnader. Uppföljande tillsyn är planerad 2025. Det finns ett litet antal enskilda avlopp i kommunen, främst på Tranholmen.</i></p>	X	
<p>Miljöfarlig verksamhet - Växtnäringsläckage från jordbruk och hästgårdar</p>	<p>Tillsynsmyndigheterna använder sig av de nationellt framtagna checklistorna för tillsyn i fält samt växtnärings tillsyn på hästgårdar. (2022-2025)</p> <p>Tillsynsmyndigheterna tar del av KEMI digitala utbildningar inom växtnäringsområdet. (2023-2025)</p> <p>Tillsynsmyndigheterna prioriterar att delta i det nationella tillsynsprojektet om Tillsyn i fält. (2025)</p> <p><i>Tillsyn av stall, jordbruk och ridskola sker 2025. Deltagande i KEMI tillsynsprojekt "tillsyn i fält" sker eventuellt beroende på upplägg m.m., då kommunen har så pass få objekt.</i></p>	X	<p>X</p> <p>(X)</p>
<p>Naturtillsyn</p>	<p>Länsstyrelserna genomför årligen kunskaphöjande aktiviteter för kommunen</p>		

	<p>som tillsynsmyndighet. Naturvårdsverket stödjer länsstyrelserna i deras vägledning.</p> <p><i>Miljöavdelningen deltar i webinarier och workshops i de fall de bedöms relevanta.</i></p> <p>Tillsynsmyndigheten planerar och genomför tillsyn i/vid grunda exponeringsskyddade havsvikar och där det är skäligt föreläggs om återställelse under 2023-2024.</p> <p><i>Åtgärder inom lokalt åtgärdsprogram för vatten (LÅP) ska följas upp. Fokus inom programmet är bl.a. grunda havsvikar. Uppföljning sker med vattenplaneraren på tekniska kontoret. Bedöms inte som relevant att bedriva aktiv tillsyn med anledning av det pågående LÅP-arbetet.</i></p>	<p>X</p> <p>(X)</p>	<p>X</p> <p>(X)</p>
--	---	---------------------	---------------------